

Eesti õpetajad nõuavad riigilt 20protsendist palgatõusu

7.–9. märtsini toimus Eestis üleriigiline õpetajate streik – muidu nii rahumeelse ja vaoshoitud õpetajaskonna moot sai täis, kuna valitsus ei ole tulnud vastu Eesti Haridustöötajate Liidu nõudmisele suurendada õpetajate töötasu alammäära vähemalt 20 protsendi võrra.

President Toomas Hendrik Ilves ütles haridustöötajate streiki kommenteerides, et Eestis on streik ebatavaline sündmus, mis näitab, et kannatus hakkab katkema. “Streik on kindlasti märk selle kohta, et mingi jutuajamine kusagil on jäänud liiga napiks, et mingid kokkulepped on jäänud sõlmimata või on keegi murdunud varasemaid kokkuleppeid,” ütles Ilves. “Eestis on streik harukordne sündmus. Järelikult on kannatus hakanud katkema, keegi on midagi valesti teinud või midagi tegemata jätnud.”

Arvutuste kohaselt on haridustöötajate liidu koolide streigijuhendi soovitatud nõudmiste täiendav rahaline koguväärtus tänava vähemalt 69 miljonit, 2013. aastal 123 miljonit ning 2014. aastal 172 miljonit eurot, mis ületab kaugelt koolipidajate eelarveõimalusi, teatas haridusministeerium.

Peaminister Andrus Ansip toonitas, et riik saab ümber jagada vaid seda, mida maksumaksjad talle maksavad. Ja mõnedki siit-sealt välja pakutud õpetajate palgatõusu võimalikud katteallikad pole lihtsalt konkreetsele valitsusele vastuvõetavad. “Kas palgatõus võiks tulla kaitsekulude, maksumaksjate või võlgu võtmise arvel? Ei, selleks pole valijad andnud valitsusele mandaati,” kinnitas Ansip.

Lihtne inimene näeb aga seda, et hariduse vallas töötaval spetsialistil on palk mitu korda väiksem kui näiteks riigikogus istujal. Õpetajate mitingul 7. märtsil Tallinnas Vabaduse väljakul, kuhu oli kokku tulnud pea 4000 õpetajat, jäi lisaks palganõudmisele kõlama õpetajate pettumine selles, et õpetajatöö on Eestis riigis väheväärtustatud.

Õpetaja palk riigikogulase kuluühivitisest mitu korda väiksem

Koolis ametiteed alustava noore magistriraadiga õpetaja palk on 1,7 korda väiksem kui riigikogu liikme igakuine kuluühivitis. Parlamendiliikme palk on aga õpetaja alampalgast ligi kuus korda suurem.

Riigikogu liige saab vastavalt seadusele neljakordset Eesti keskmist palka ehk 3460 eurot kuus. Lisaks hüvitatakse riigikogu liikmele kuldokumentide alusel tööga seotud kulutused kuni 30 protsendi ulatuses ametipalgast ehk 1038 euro eest kuus. Õpetaja alampalk on 608 eurot kuus, kuluühivitis ega esindustasu õpetajale ette nähtud pole.

“Me loodaks, et suhtumine meisse muutuks,” summeeris oma soovi meeleavaldusel esireas seisnud Kristiine gümnaasiumi eesti keele õpetaja Piret Vahtra. “Keegi meie töökoormat ei näe ja võib-olla me rohkem nõuamegi seda respekti enda suhtes. Meile ei olegi esmane see, et antaks raha ja kohe. Tahame, et rahvas ja riigivõim teadvustaks, et õpetaja olla on ikkagi väärtuslik amet.”

Vabaduse väljakul astusid õpetajate ette üles eri inimesed, et oma meelsust nõnda avaldada. Merivälja lasteaiadõpetaja ütles, et kui president kutsus vabariigi aastapäeval peetud kõnes üles tasa rääkima, siis seda on tehtud, kuid kuulda pole võetud, ning nüüd ollakse mitingul kohal, et valjusti rääkida.

Valitsus tahab dialoogi õpetajate palga osas summutada

Sotsiaaldemokraatide juht Sven Mikser ütles Vabaduse väljakul toimuvat kommenteerides, et sotsiaaldemokraadid tahavad hoida silma peal, et lubadused saaksid täidetud, kuna enne pole võimalik lubadusi ka uskuda. Mikseri sõnul ei tahaks ta näha, et lubadused jäävad täitmata, kuna ei suudeta läbi viia riigireformi, haldusreformi või koolivõrgu reformi.

Mikseri sõnul on paljudele vastuvõetamatu, kuidas valitsus dialoogi peab, või õigemini ei pea, sest poliitikutid mitingule sõna võtma ei ilmunud. “Valitsus leiab ilmselt, et nende asi on inimestele kõrgelt kantlist kõnet pidada, mitte inimeste sekka tulla,” ütles Mikser.

Haridus- ja teadusminister Jaak Aaviksoo lubas päev enne üleriigilist streiki, et järgmise aasta algusest tõuseb õpetajate alampalk 700 euroni kuus ehk ligi 15 protsenti, kuid haridustöötajate liit teatas, et Aaviksoo lubadus neid ei rahulda.

Liit lähtub oma nõudmises sellest, et õpetaja on tippspetsialist ja see on nii ka mujal maailmas.

“Seetõttu ei maksa rääkida, et teistel inimestel on palgad väiksemad ja miks nüüd õpetajad palgatõusu tahavad. Palgad on kõigil väikesed, aga tippspetsialisti palk peaks mõnest teisest asutusest, kus eelduseks on põhiharidus, ikkagi erinev olema,” ütles liidu juht Sven Rondik.

Aaviksoo väitel on plaan katta palgatõus haridusministeeriumi eelarvest palgakulude reall ehk rahast, mis niikuinii õpetajate paljaks läheb. Teiseks loodab Aaviksoo, et valitsus

Haridustöötajate streik

- Eesti Haridustöötajate Liidu 7.–9. märtsini korraldatud õpetajate üleriigilise streigist, sealhulgas toetusstreigist, võttis osa kokku 682 haridusasutuses 17 234 haridustöötajat.
- Ühepäevases streigis osales 9468, kahepäevases streigis 3094 ja kolmpäevases streigis 4672 õpetajat ja teist õppeasutuste töötajat.
- Haridustöötajate liidu nõue on, et õpetajate töötasu atesteerimisel omistatud ametijärgude kaupa tõsetaks palka üleriigiliselt 20 prot-

senti ja noorempedagoogi palga miinimummäär ulatuks 729,82, pedagoogil 772,85, vanempedagoogil 883,28 ja pedagoog-metoodikul 1066,66 euron.

● Tööseisakuid tegid ka transportitöötajad ja Narva elektrijaamade ametiühingusse kuuluvad töötajad. Nende nõudmised valitsusele: lõpetada segadus töötukassa reservide ümber, arvestada kollektiivlepingu seaduse muutmisel ametiühingute nõudmistega ning lõpetada töölepingu seaduse muutmise menetlemine.

kiidab heaks määruse, mis keelab kohalikel omavalitsusel neile õpetajate palkadeks eraldatava raha muuks otstarbeks kasutada – sealt peaks õpetajate palkadeks vabanema 2010. aasta põhjal tehtud arvutuste kohaselt ligi 6 miljonit eurot.

Kui üldisemalt õpetajate palgatõusust rääkida, siis on selleks ministri sõnul kolm allikat – juba mainitud olemasoleva haridusraha suunamine eelistatult õpetajate palkadeks, teiseks koolikorralduse reform ning kolmandaks lisaraha riigi- ja kohaliku omavalitsuse eelarvest.

Ka peaminister Ansip leiab, et lahendus õpetajate palgamurele seisneb haridusreformis ehk koolivõrgu optimeerimises. Seda aga ei saa teha üleöö, sest osa koolide sulgemisega tuleb ümber korraldada väiksemates kohtades elavate laste transport kooli, ehitada õpilaskodused jne.

Väiksemate koolide sulgemine võib viia aga veelgi suurema linnastumiseni ja maaelu väljasuremise – on ju koolimaja tihti lisaks haridusasutusele ka kultuurikeskuseks ja kohapealse elu sõlmpunktiks.

Kolm päeva kestnud haridustöötajate streigi käigus tegid õpetajad rea enda olukorda leevendavaid ettepanekuid, mille osas kavatseb liit lisaks 20protsendisele palgatõusunõudele nüüd ministeeriumi ja omavalitsuste liiduga läbi rääkida asuda.

Lisaks palgale käsitletakse neis ülekoormuse vähendamise võimalu-

si, pensioniarvestust, klasside suurust ja muud. Seni kõige sagedamini esinev ettepanek on vähendada õpetajate antavate klassitundide arvu, mis on põhikoolis praegu 18–24, gümnaasiumis aga 18–22 klassitundi.

Lisaks õpetajate streigile on kümnen koolid ja lasteaiad saatnud ka Stenbocki majja valitsusele kümneid kirju, milles nõuavad õpetajate palgatõusu.

Lisaks Eesti paljude organisatsioonide, ühenduste ja töötajate liitude toetusele tulid Eesti õpetajate streigile toetusavaldused kõigist Põhijamaade õpetajate ametiühingute liitudest, maailma ja Euroopa õpetajate organisatsioonidelt ja mujalt.

Kui kokkulepet ei saavutata, pole välistatud uus streik

Haridustöötajate liit ei välistanud, et õpetajate streik septembris kordub. See otsustatakse aga selle põhjal, kui suures osas septembri lõpuks valmivas riigieelarve projektis õpetajate soovidega arvestatakse.

“Niikaua, kui läbirääkimised kestavad, mingeid streigiaktisioone ei korraldata,” ütles haridustöötajate liidu juht.

“Kui riigieelarve projekt esitatakse riigikogule, siis on selge, kas üldse midagi tuleb. See ministeeriumi jutt on praegu ainult soov, aga seda on ennegi räägitud – pärast selgub, et ei saagi midagi,” ütles Rondik.

1
Õpetajad nõuavad riigilt 20protsendist palgatõusu

2
Toimetaja veerg
EÜSLi Esinduskogu korralised valimised
World Cleanup 2012: mach mit!

3
ERMi uus hoone jääb Euroopa rahata
Eesti ületab Balti riike kõrgema eluea ja positiivse iibega
Taastatud Peterburi Jaani kirik sai sünnipäevaks oreli

4
Eesti Vabariigi 94. aastapäeva pidu Hamburgi Eesti Koolis
...Karlsruhes
...Hamburgi Eesti RKs
Kultuuriatašee kõne Eesti sünnipäeval

5
Vabariigi aastapäevale pühendatud pidu Münchenis

Ilves: mõelgem ja mõistkem, mis on see meie Eesti elu

6
Tarmo Vaask – peakoorimeister ja dirigent Nürnbergi riigiooperis

Laat Hamburgi Eesti koolis

7
Euroopa Eesti koolide õpetajad tähistasid Hollandis emakeelepäeva

Frankfurdi kandi eestlased edendavad haridust

8
Kuulutused ja teated
Piik ette
Viimane veerg

Toimetaja veerg

Eestlased pole kunagi erilised mässajad olnud, pigem ikka alalhoidlikud ja vaoshoitud. Ehk on just see olnud põhjus, miks meie väike rahvakild igasuguste vintsutuste kiuste siiani alles on.

Märtsi alguses aga näitasid iseloomu meie õpetajad, kes pole rahul oma alla Eesti keskmise palganumbriga, ja tegid kolmepäevase tööseisaku. Õpetajate streiki toetasid omapoolsete aktsioonidega tuhanded meditsiini, kultuuri, transpordi ja teiste valdkondade töötajad – see oli suurima osavõetuga streik taasiseseisvunud Eestis.

Olles ise koolis töötanud, mõistan ma väga hästi õpetajate muret, kuid samas on arusaadav ka see, et palganumbri suurendamine pole nii lihtne, kui arvata võiks, ning toetan ka haridusministri ja peaministri seisukohta, et lisaraha tuleb leida põhjalike, ent samas kaalutletud ümberkorraldustega kogu süsteemis. Kahjuks on nii, et reformimist ei vaja mitte ainult haridus, vaid ka näiteks Eesti päästesüsteem, kus samuti palgad väga madalad ja ressursse napib. Koole ja päästekomandosid kokku tõmmates rikub Eesti oma elanike õigustatud ootusi riigile. Jaanuari lõpus põles maani minu õpilaste kodu Viljandimaal Kõpus, tule levimise ümberkaudsetele majadele peatas õnneks üle tee asuv vabatahtlike päästekomando.

Muidugi on tähtis see, et inimene saaks oma töö eest väärilist tasu, kuid õnneks on olemas terve hulk inimesi, kelle jaoks pole töötegemise juures kõige tähtsam palk – näiteks just needsamad õpetajad ja päästetöötajad. Neid veab päevast päeva edasi just missioonitunne ja soov panustada ühiskonna hüvanguks. Kui soojaks teeb südame, et meil veel selliseid inimesi jagub! Ehkki olen juba mitmeid aastaid õpetajatööst eemal, tunnetan selgelt, et just see töö on andnud mulle elus seni kõige väärtuslikuma kogemuse ja sellist energiat, mida kusagilt mujalt ei saa.

Hea meel on tõdeda, et ka väljaspool Eestit on terve rida inimesi, kes tegutsevad missioonitundest, näiteks kas või need tublid õpetajad Eesti koolides Euroopas, kelle tegemistest Eesti meele ja keele hoidmisel ka meie lehe veergudel üha enam juttu on. Aitäh selle eest, mida te teete!

Karin Aanja

EÜSLi Esinduskogu korralised valimised aastal 2012

Kandidatuuri esitamise ja valimiste ajakava

Palume kandidaate, kes tunnevad kutsumust kuuluda ja soovi end valida lasta EÜSLi Esinduskogusse, esitada kirjalik avaldus alates **15. märtsist 2012 kuni 15. juunini 2012** (postitempli kuupäev) EÜSLi esimehele: Maie Kisis-Vainumäe, In der Gracht 10, 51105 Köln.

Kandidaat peab valimiste toimumise ajaks olema saanud vähemalt 18aastaseks ja olnud vähemalt 12

kuud EÜSLi liige. Taotluses peavad olema ära toodud: ees- ja perekonnanimi (sünnijärgne nimi), sünniaeg ja -koht, perekonnaseis, elukutse ning postiaadress. Lisada võib eluloo lühikokkuvõtte vabas vormis (maks. 500 tähemärki) ning foto suurusega 35 mm laius ja 45 mm kõrgus (saksa passipildi formaat).

Juulikuu ERI väljaandes tutvustame kandidaate.

Valimiste toimumisaeg. Arvestades Saksamaal kehtivaid erinevaid koolivaheaegaseid saadetakse valimisealused laiali augusti alul, valimisedelid peavad tagasi saadetud olema hiljemalt 30. septembril 2012.

Novembrikuu ERis avaldame valimiste tulemusel. Kogu info saada-val ka www.eusl.de

EÜSLi juhatuse nimel
Maie Kisis-Vainumäe

EÜSL 60

Selle aasta 20. oktoobril tähistab EÜSL oma 60. sünnipäeva piduliku kontsertaktusega Kölnis, mis sisaldab mitmekülgset kultuuriprogrammi.

Esinevad EÜSLi Eesti koolide õpilased, Karlsruhe Muusikaülikooli eesti üliõpilaste kitarriduo Kristjan Tamm ja Gleb Simak, EÜSLi projektkoor koos Euroopa Eestlaste kooriga, rahvatantsuansambel Kandali Tallinnast Valdo Rebase juhendamisel. Programmi aitab oma muusikaga kaunistada ansambel Kükerpillid Tallinnast.

Ürituse ajal on võimalik jälgida videopresentatsiooni EÜSLi tegevusest läbi aastate. Presentatsioon on koostatud arhiivifotodest ja -filmidest.

Meil oleks rõõm tervitada kõiki Saksamaal ja naaberriikides elavaid eestlasi, baltisakslasi, estofiile ja Eesti sõpra EÜSLi 60. aastapäevapeol!

EÜSLi Esinduskogu

MAKSUD

● Palume lugejaid, kellel on veel 2011. aastakäigu Eesti Raja eest tasumata, teha ülekande kontole Estn. Volksgem. in der BRD

Deutsche Bank Hamburg

BLZ 20070024

Konto 440011504

Koodid ülekande tegemiseks välismaalt:

IBAN: DE64200700240440011504

BIC: DEUTDEDBHAM

Selgitus: Abo Eesti Rada 2011

Aastatellimus maksab 25 €

● Samuti palume neil, kellel on 2011. aasta eest tasumata EÜSLi liikmemaks, teha ülekande:

Estn. Volksgem. in der BRD

Postbank Hannover

BLZ 25010030

Konto 148818301

Verwendungszweck: Mitgliedsbeitrag 2011

Liikmemaks aastas on 20 €

pensionäridele ja üliõpilastele 10 €

EÜSLi laekur

EESTI RADA

Eesti Rada

Eesti Ühiskond Saksamaa Liitvabariigis häälekandja

Vanim väliseesti väljaanne

Asutatud 1945. aastal

Peatoimetaja/Chefredakteur: Karin Aanja

Tellimine/Abonnement: Aastatellimus

Euroopas 25 EUR

Vastutav toimetaja Saksamaal/ Verantwortlicher Redakteur Väljaspool Euroopat 28 EUR

Tudengitele 15 EUR

Deutschland: Maie Kisis-Vainumäe

Eesti Raja konto: Estnische Volksgemeinschaft in der BRD

Kaastöötaja/Mitarbeiter: Meeli Bagger

EESTI RADA Deutsche Bank, Hamburg BLZ: 20070024

Toimetus Saksamaal/ Redaktion Deutschland: EESTI RADA

Konto nr 440011504

Maie Kisis-Vainumäe

IBAN: DE64200700240440011504

In der Gracht 10

BIC/SWIFT: DEUTDEDBHAM

D-51105 Köln

tel: 0221/83 47 03

faks: 0221/830 31 03

e-post: estirada@yahoo.de

Toimetus Eestis/ Redaktion Estland: Karin Aanja

Kuulutused, reklaam/ Anzeigen, Reklame: 1,00 EUR/cm²

Lille 6, 75201 Aruküla

alates 50 cm² – 0,80 EUR/cm²

tel: (+372) 53 929 684

alates 100 cm² – 0,70 EUR/cm²

Küljendus: Karin Aanja

alates 200 cm² – 0,60 EUR/cm²

Trükikoda: Bookmill, Tartu

üle 300 cm² – 0,50 EUR/cm²

Kirjasaatjad: Kerttu Jõgi / Hamburg

Leinakuulutused: Kahe veeru laiuselt: 1 cm kahel veerul – 5 EUR

Tiina Kälissaar / Hamburg

Toimetus jätab endale õiguse toimetada ja lühendada kaastõid ning kirju nende selguse huvides.

Karin Ladva-Zoller / München

Avaldatud artiklite sisu eest vastutavad allakirjutanud.

Kristel Neitsov-Mauer / Hofheim

Kaja Telschow / Hamburg

World Cleanup 2012: mach mit!

Lasst uns die Welt zusammen sauber machen!

Wir laden Sie ein, an der weltweiten Aktion World Cleanup 2012 teilzunehmen, um gemeinsam Deutschland sauberer zu machen! Komm und nimm teil an der Entstehung einer der größten Bürgerinitiativen, an den Menschen auf der ganzen Welt mitwirken mit dem Ziel ihre Umwelt zu verschönern.

Let's do it! entstand im Jahr 2008 als Bürgerinitiative in Estland, wo engagierte Bürger das ganze Land in 5 Stunden von mehr als 10 000 Tonnen achtlos weggeworfenem Müll befreiten.

ten. Dieser Funke ist auch auf andere Länder erfolgreich übergesprungen. Bis heute haben 16 Länder mit mehr als 2,7 Millionen Freiwilligen gemeinsame Let's do it! Müllsammelaktionen durchgeführt. Die Initiatoren sahen, dass es betroffene und besorgte Bürger auf der ganzen Welt

gibt, die etwas für ihre Umwelt tun wollen, und so war die Idee des World Cleanup 2012 geboren. Der zwischen 24. März bis zum 25. September stattfindende World Cleanup 2012 bringt Menschen und Organisationen von 100 Ländern zusammen.

Nähre Information auf der deutschen Web-Seite: <http://letsdoitgermany.edicypages.com/>

Kontaktperson: Ann-Kathrin Pan-kow germany@letsdoitworld.org

Das Team in Deutschland würde sich freuen, Sie als Teilnehmer gewinnen zu können!

PILTUUDIS

Tallinnas Harju tänaval avati märtsipommitamise mälestustahvel

Harju tänaval avati 9. märtsil märtsipommitamise-teemaline mälestustahvel.

Tallinnale oli toimunud juba mitu õhurünnakut, kuid 1944. aasta 9. ja 10. märtsi pommitamise tulemusel hävis 8000 hoonet, väidetavalt kolmandik Eesti pealinnast ja ligi 50 protsenti selle elamispinnast. Rängalt sai kannatada Harju tänav ja Estonia teatri ümbrus. Maha põles eestluse sümboli tähendust omav Estonia teatrimaja.

Ametlike teadete kohaselt hukkus 757 inimest, 213 said raskeid ja 446 inimest kergeid haavu. Umbes 20 000 inimest jäi peavarjuta.

Lühidalt

● 19. veebruaril kogunes Jõhvis sotsiaaldemokraatliku erakonna üldkogu, kus kiideti heaks sotside ja Vene erakonna ühinemine. Ühinemislepingu poolt hääletas 383 üldkogu delegaati, vastu oli neli ja erapooletuks jäi üheksa sotsiaaldemokraati. "See samm muudab sotsiaaldemokraatliku erakonna tugevamaks ega tee meid põrmugi vähem sotsiaaldemokraatlikuks. Samuti ei muuda see samm meie erakonda vähem Eesti erakonnaks," ütles SDE esimees Sven Mikser. "21. sajandi Eesti ühiskond peab olema ühiskond, mille juhtimises ja korraldamises osalemise õigus ei sõltu inimese emakeelest ja kus iga Eesti kodanik saab olla Eesti patrioot, ja kus iga Eesti patrioot ei pea olema etniline eestlane ega kõnelema emakeelena eesti keelt," lisas Mikser.

● Peaminister Andrus Ansip ütles 23. veebruaril Tartus Vanemuise kontserdimajas peetud kõnes, et osa kaasmaalasi on liiga stabiilselt valitsusest ja eriti peaministrist väsinud, järgmist valitsust aga tema enam ei moodusta. Ansip rääkis, et valitsust eesotsas peaministriga on süüdistatud empaatiavõime nappuses, kuid praeguste pingete olemuslikuks põhjuseks on see, et valitsus pole allunud populistlikule survele. Peaminister lubas, et kui praeguse valitsuse koostöötähe juba enne järgmise riigikogu valimist katkeb, siis lõpeb ka tema peaministriks olemise aeg ja järgmist valitsust tema enam ei moodusta – ei enne ega pärast uue riigikogu valimist.

● Riigikontrolli hinnangul on Vabadussõja võidusamba ehitamisel ilmnenud puuduste peamiseks põhjuseks liigne kiirustamine ja katseeksituse meetodil töötamine. Kiirustama sundis poliitilisel tasandil määratud ebarealistlik monumendi valmimise tähtaeg – samba avamise kuupäev määrati kindlaks veel enne, kui oli teada, millise kujuga ja millisest materjalist monument tuleb ning kui keeruline on ehitus. Rohkete vajakajäämistest tõttu valmis Vabadussõja võidusammas soovitud tähtajast seitse kuud hiljem ja vajas pärast avamist kohe remontimist.

● Loendatud inimeste arv on rahvaloendusel tõusnud ligi 1 203 000, arvestuslikult on 13. märtsi seisuga loendatud 91% Eesti elanikest. Keskmiselt teevad loendajad 15 000 küsitlust päevas, lisaks tuleb neil lõpetada ligi 70 000 e-loendusel pooleli jäänud ankeeti. Loendus kestab märtsi lõpuni.

● Eesti Kunstiakadeemia (EKA) võtab Tallinna kesklinna planeeritava hoone ehitamisel aja maha ja kaalub vähendada ka hoone suurust, teatas EKA rektor Signe Kivi Tartus haridusministeeriumis toimunud kohtumise järel. Uus eelarveperiood algab Euroopa Liidul 2014. aastal, seega raha kooli ehitamiseks enne pole. Kivi loodab, et ehitama saab siiski varem asuda. Vahepealsel ajal kavatseb kool Kivi sõnul tegutseda seal, kus praegu.

● Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse turismiarenduskeskuse direktori Tarmo Mutso sõnul sai Eesti möödunud aastal väliturismist tulu hinnanguliselt 1,2 miljardit eurot. Väliturismist saadud tulu kasv võrreldes tunamullusega jääb Mutso hinnangul umbes 130 miljoni euro juurde.

● Iiri odavlennufirma Ryanair hakkab alates 27. märtsist kolm korda nädalas lendama Tallinna ja Frankfurt-Hahn lennujaama vahet. Lennud toimuvad teisipäeval, neljapäeval ning laupäeval.

Eesti Rahva Muuseumi uus hoone jääb Euroopa rahata

Euroopa Komisjon teatas veebruari keskel, et ei anna Raadile uue Eesti Rahva Muuseumi ehitamiseks raha, peaminister Andrus Ansip kinnitas, et Eesti riik ehitab muuseumi igal juhul valmis. "Ikka Tartusse ja selle projekti järgi," ütles peaminister.

Eesti Rahva Muuseumi direktori Krista Aru sõnul heitis Euroopa Komisjon ette, et praegustes majandustingimustes on kaheldav sellise objekti otstarbekus – objekti asukoht on eemal suurematest transpordisõlmedest, puudub piisav rongi-, lennu-, maanteetühendus, mis tagaks kõrge külastatavuse, objekt on sellise aukoha kohta liiga suur.

"Euroopa Komisjoni hinnangul ei ole võimalik tagada külastajate arvu, mis tagaks muuseumi majandusliku toimetuleku ja toimimise. Otseselt ütles komisjon, et me ei usu, et see hakkab toimima nii, nagu taotluses on esitatud," märkis Aru.

Aru sõnul läbis taotlus ka Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) mitmeid komisjone ning sai positiivse hinnangu, mistõttu oldi positiivsed ka Euroopa Komisjoni otsuse ootuses.

"Pigem näen siin probleemi selles, et EAS hindas projekti meie kohalikust rahastamismäärusest lähtuvalt. Euroopa Komisjon aga lähtus turismi ärioloogikast. Euroopa Komisjoni ärioloogikast lähtuvalt ei hakka maja kunagi toimima," lisas Aru.

Eesti Rahva Muuseumi uue hoone makett.

Aru ütles Postimehele, et muuseumiehituse rahastamisplaani ootakse alguses tagasi. Muuseumi oligi kavandatud laenu ja kultuurkapitali raha eest, nüüdseks hääbunud eurotoetuse lootus tuli hiljem.

Eesti Rahva Muuseumi uus hoone ehitamiseks, sisustamiseks ja näituste rajamiseks on vaja investeerida kokku ligi 78,5 miljonit eurot ja see on kavandatud mitmest allikast. Nii peaks raha tulema riigieelarvest, kultuurkapitali sihtotstarbelisest finantseeringust ehitusperioodil, Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsi (RKAS) omavahenditest ning võimalikus puudjäävas osas laenurahast, mille tagasimaksed kataks kultuurkapitali aastate jooksmine.

Veebruari lõpus kinnitatud kultuurkapitali eelarves on kultuuriobjektide rahastamiseks ette nähtud ligi 5,7 miljonit eurot, mis plaani kohaselt peaks täielikult Eesti Rahva Muuseumi ehituseks minema.

Kultuurkapitali juhataja Raul Altmäe ütles ajalehele Postimees, et kuna Kumu on valmis, peaks kultuuriobjektide ehituseks ette nähtud 5 738 040 eurot minema vaid Eesti Rahva Muuseumi ehituseks, kuid otsus pole veel kindel.

"Praegu on see otsus veel lahtine, mis protsendi ulatuses kultuurkapital Eesti Rahva Muuseumi ehitust rahastab, aga finantseerimisskeem näeb ette, et sajaprotsendiliselt," ütles Altmäe.

Altmäe selgitas, et kõigepealt peab valitsus finantseerimisskeemi kinnitama.

Aastatel 2007–2011 on Eesti Rahva Muuseumi projekti ettevalmistamiseks eraldatud ligi 9,3 miljonit eurot.

Valminud on ehituse tööprojekt, reostusest ja Nõukogude armeest maha jäänud hoonete varemetest on puhastatud ligi 40 hektari suurune territoorium. **ER**

Eesti ületab Balti riike kõrgema oodatava eluea ja positiivse iibega

Võrreldes teiste Balti riikidega paistis Eesti 2010. aasta tervisestatistikas silma oodatava eluea pikkuse ja positiivse loomuliku iibega.

Eestis on viimasel aastakümnel sündimus järjekindlalt tõusnud ja suremus langenud. 2010. aastal oli meil loomulik iive üle 20 aasta taas positiivne, selgub Tervise Arengu Instituudi (TAI) tervisestatistikast koondavast kogumikust "Health in the Baltic Countries 2010".

Läti ja Leedu loomulik iive on jätkuvalt negatiivne – sündide ja surmade arvu vahe tuhande elaniku kohta ehk sündimuse üldkordaja oli vastavalt -4,8 ja -2,0.

Balti riikide elanike keskmise oodatava eluiga jätkas tõusu, ent endiselt jääme Euroopa Liidu keskmisest märgatavalt maha. Kui 2010. aasta meeste keskmine eluiga sünnimomendil ELis oli ca 77 aastat, siis Eestis oli see 71, Lätis 69 ja Leedus 68 eluaastat. Naiste

keskmine eluiga ELis oli ca 83 aastat, Eestis 81, Leedus 79 ning Lätis 78,5 aastat.

Peamise surmapõhjuseks on Balti riikides jätkuvalt suur vereringeelundite haiguste osakaal. Meeste moodustab see ligi poole ning naistel pea kaks kolmandikku kogu suremusest.

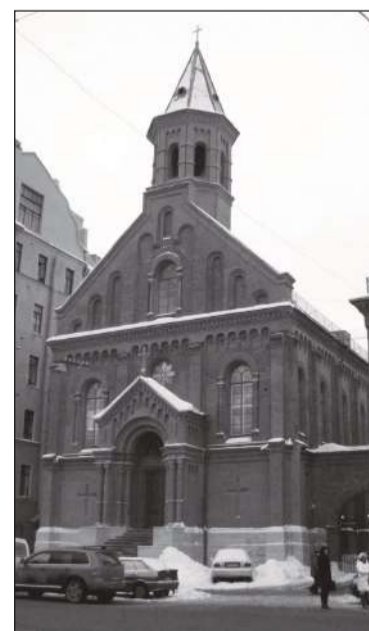
Umbes viiendiku kõigist surmapõhjustest moodustavad pahaloomulised kasvaja. **ER**

Taastatud Peterburi Jaani kirik sai esimeseks sünnipäevaks oreli

20. veebruaril täitis aasta Peterburi Jaani kiriku taasavamise ja pühitsemise pidustustest.

Avamisel osales kõrgetasemeline delegatsioon Eestist, eesotsas Eesti Vabariigi presidendi Toomas Hendrik Ilvesega, esinesid Eesti Rahvusmeeskoor ning Rahvusoper Estonia Sümfooniaorkester. See oli pidulik finaali 15 aastat kestnud kiriku taastamise protsessile.

Nüüdseks on Jaani kirik aasta jagu Eesti Kontserdi eestvõttel tegutsenud kiriku, kontserdisaali ja eesti kultuurielu keskusena Peterburis. Nii Eesti Kontserdi kui ka Peterburi kohalike kontserdiorganisatsioonide korraldusel on kirikus toimunud 84 kontserti. Ainuüksi kontserdikülastajaid on majast läbi käinud üle 9000, arvestamata ekskursionsõidete ja lihtsalt huvilisi.

Peterburi Jaani kirik.

Eesti Kontserdi direktori Jüri Leiteni sõnul on eriti rõõmustav, et lisaks eesti muusikutele on Jaani kiriku enda jaoks leidnud ka arvukas Peterburi muusikute ja muusikahuviliste ringkond, kes loevad saali linna parimate hulka kuuluvaks kammer- ja ka koorimuusika kontsertide korraldamisel.

20. veebruaril toimus Jaani kirikus Eesti Vabariigi aastapäevale ja Jaani kiriku taastamise 1. aastapäevale pühendatud pidulik vastuvõtt, kus esines Arsise noorte ansambel.

Parimaks sünnipäevakingiks võib aga pidada uudist Norrast. Trondheimi lähisel asuv väike Soknedali kogudus otsustas Peterburi Jaani kirikule kinkida oreli. Tegemist on oreliehitusfirma Brødrene Torkildseni 1933. aastal valminud väga heas seisukorras kontsertpilliga. **ER**

Lühidalt

● Euroala keskmine hinnatõus oli jaanuaris aastatagusega võrreldes 2,6 protsenti, Eestis aga 4,7 protsenti. Euroopa Liidu riikide keskmine hinnatõus oli jaanuaris eurostarti andmetel 2,9 protsenti 2011. aasta jaanuariga võrreldes. Euroalas andsid suurima panuse hinnatõusu eluasemekulud, transport ning alkohol ja tubakas.

● Jaanuaris registreeris Eestis end töötuna rohkem inimesi kui eelmisel kuudel ning registreeritud töötute arv võrreldes detsembriga kasvas. Kuu lõpus oli töötuna registreeritud 49 675 inimest ehk 7,7 protsenti 16aastasest kuni pensioniealisest tööjõust. Võrreldes eelmise aasta sama ajaga on registreeritud töötute arv vähenenud 26 protsendi võrra ja registreeritud töötuse määr langenud 10,3 protsendil 7,7 protsendile. Jaanuaris registreeris end töötukassas 8304 uut töötut. Töötukassa analüüsiosakonna analüütiku Kristi Villsaare sõnul oli töötute arvu mõningane kasv jaanuaris tingitud eelkõige sellest, et tihti lõppevad kalendriaasta lõpuga paljud tähtajalised töölepingud.

● 2012. aasta jaanuaris suurenes statistikaameti andmetel jaemüük eelmise aasta sama perioodiga võrreldes püsivhindades 15%, ulatudes 317 miljoni euroni. Jaekaubandusettevõtete müügitulu oli 389 miljonit eurot, suurenedes aastaga 20%. Suurematest kaubagrupidest vedasid kasvu tööstuskaubad, kus mahud suurenesid aastaga enam kui viiendiku. Jaanuaris kasvas jaemüük Eestis hüpelist seoses inimeste ostuvõime suurenemise ning uute jaekaubandusettevõtete lisandumisega, kommenteeris majandusministeerium. Ühest küljest hakkab tarbimisse jõudma juba pool aastat kestnud reaalpalga kasv, kuid teisalt oli ka eelmise aasta jaanuari võrdlusbaas väga madal.

● Eesti rahvuslik lennufirma Estonian Air sõlmis Embraeriga lepingu kolme Embraer 175 ja ühe Embraer 190 ostmiseks. Ostutehingu Embraeriga peab heaks kiitma ka Estonian Airi nõukogu. Lisaks ostetavatele lennukitele võtab Estonian Air rendile veel kaheksa Embraeri. Estonian Airi president Tero Taskila tõtabki esile, et uued Embraeri E-Jettüüpi lennukid valiti praeguste B737 ja CRJ-de asemele seetõttu, et ühe tooteperekonna põhimõtte võimaldab tegevust paindlikult planeerida.

● President Toomas Hendrik Ilveselt pälvivad sarnaselt eelmisele aastale tänava teenetemärgi 99 inimest. Vabariigi aastapäeva puhul sai kõrgeima klassi teenetemärgi, Riigivapi III klassi välisminister Urmas Paet. Välismaalastest pälvis kõrgeima tunnustuse, Maarjamaa Risti I klassi USA president aastail 2001–2009 George Walker Bush. Välisestlastest sai Valgetähe V klassi teenetemärgi Peterburi eestlaste kogukonna üks liidreid Külli Sulg.

● Eesti kuulub küberrünnakute vastu hästi kaitstud riikide sekka, näitab viirustõrje tootja McAfee ning Brüsselis asuva küberturbe mõttekoja SDA korraldatud uuring. Maksimaalselt tulemuslikult ei suutnud ükski riik, seevastu neli ja pool tärni omistati Soomele, Rootsile ja Iisraelile. Neile järgnesid nelja tärniga Eesti, Taani, Prantsusmaa, Saksamaa, Holland, Hispaania, Suurbritannia ja USA. Pingerida põhineb kübervõimekusele tajutaval kvaliteedil, mille puhul peetakse oluliseks võimet tulla toime suurel hulgal küberrünnakute ja rünnakutega.

Eesti Vabariigi 94. aastapäeva pidu Hamburgi Eesti Koolis

Hamburgis seitsmendat aastat tegutsev Eesti kool tähistas 25. veebruaril Eesti Vabariigi 94. aastapäeva pidulikult kui kunagi varem – lisaks pidulikule aktusele anti sünnipäeva puhul koolile üle Eesti riigilipp, mille kinkisid Hamburgi Eesti koolile Eesti Kaitseväge ohvitserid.

“Meie lipp omab sügavamat tähendust kui pelgalt kaunistav värvide ilumees. Sinimustvalge on meie lipp, mis tähendab meile meie ajalugu, meie vabadust, meie keelt ja kultuuri – see on meie kodu ning eesti rahva ja iseseisva riigi kõige võimsam sümbol,” sõnas riigilipu pidulik üleandmisel major Ülar Lõhmus.

Samuti pidas Lõhmus oluliseks seda, et Hamburgis elavad eesti lapsed tunneksid oma rahvuslippu, tema ajalugu ja mõistaksid tema olulisust ühe rahva loos – Eesti rahva loos.

Hamburgi Eesti Kooli juhataja Ave Vals pidas lipu üleandmisel tähtsaimaks seda, et koolipere saab nüüdsest pidada eesti lippu kooli keskseks sümboliks. “Meie koolil on nüüd võimalik olla oma lipu lähedal ja pidada teda oma südames sillaks meie ja Eestimaa vahel.”

Hamburgi Eesti Kool on kõige vanem Eesti kool Saksamaal, mis loodi 2005. aastal. Kooli nimekirjas on 40 last ning nende kõigi üheks kodusse keeleks on eesti keel – emakeele oskuse arendamine on ka üheks kooli tähtsaimaks eesmärgiks. Muusika, keele, meisterdamise ja ühiste ettevõtmiste kaudu süveneb laste seotus Eestiga ja kõigi laste silmis, kes sel laupäeval koolis olid, võis seda sidet ka peegeldamas näha.

Pärast riigilipu üleandmist kinkis Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse Hamburgi esinduse juhataja Riina Leminsky kõigile lastele esinduse poolt pisikesse Eesti lipu ja märgi “Ma armastan Eestimaad”.

Aktuse lõpus austati riigilippu eesti lipu lauluga ning tänati lipu kinkijaid ja Eesti Kooli sõpru, kelleks on kaptenleitnant Roman Lukas, major Mark Trubok, kolonelleitnant Margus Koplímägi, major Kaupo Rosin,

Major Lõhmus ulatab lipu kooli juhataja Ave Valsile.

Fotod: Kadri Reichard

kaptenmajor Rain Terras, major Ülar Lõhmus ja major Jüri Bachman.

Kõige armsam tunnustus ja tänu kooliperele ja külalistele on ühe õpi-

lase aktuse lõppedes lausunud sõnad oma emale: “Ema, see oli minu kõige ilusam koolipäev Eesti koolis.”

Kerttu Jõgi

Eesti Vabariigi 94. aastapäeva tähistamine Karlsruhe

Eesti Vabariigi sünnipäeva tähistati Karlsruhe 25. veebruari õhtul hotelli Eden talveaias. Ligi 40 külalise hulgas olid ka Karlsruhe Euroopa Liidu esindajatena Dr Wiesmann abikaasaga. Peo külalisesinejaid oli sedakorda kaks: Badische Staatstheater'i ooperidirektor Joscha Schaback ja ettevõtja dr Georg Friedrich Hoepfner.

Õhtu avas Karlsruhe Saksa-Eesti Seltsi esimees Piret Randalu, tervitades külalisi ja tutvustades esinejaid. Üheskoos lauldi Saksa ja Eesti hümne, saatjaks klaveril Inessa Volkova.

Karlsruhe linnateatri ooperidirektori esinemine sel õhtul polnud juhuslik. Nimelt toimub 7. juulil Badische Staatstheatri Erkki-Sven Tüüri ooperi “Wallenberg” esietendus. Joscha Schaback ütles muu hulgas, et “Wallenberg” on poliitiline ooper kangelas- ehk sangeritegudest (Heldenthema), mis valmis 2001. aastal Dortmundi Linnateatri tellimisel. 2007. aastal lavastati teost suure eduga Rahvusoperis Estonia. Karlsruhe ooperima-

Esinevad Anna ja Boris Bagger.

Foto: Meeli Bagger

ja on seega kolmas teater maailmas, kus Tüüri ooper lavastatakse. Nüüdisooper räägib loo rootsi diplomaadist Raoul Wallenbergist, kes päästis Teise maailmasõja ajal saksa koonduslaagritest sadu tuhandeid juute.

Seejärel sai sõna Karlsruhe Saksa-Eesti Seltsi üks asutajatest ning kauaaegne esimees (1992–2000) dr Friedrich Georg Hoepfner. Oma ettekandes, mida kaunistas rikkalik fotomaterjal, rääkis ta oma isiklikest muljetest, kogemustest, esimestest

reisidest Eestisse 90. aastatel, seltsi sünnist, arengust ja Eesti ning Saksamaa kultuurilisest ja majanduslikust koostööst tänaseni.

Muusikalist vaheldust pakkus perekond Bagger: Anna (viiul), Bernard (vioola), Maria (klaver), Boris (kitarr) ning Inessa Volkova klaveril.

Pärast pidulikku õhtusööki järgnes seltskondlik koosolemine ning ei puudunud ka ühislaulmine.

Meeli Bagger

Kultuuriatašee kõne Eesti sünnipäeval

Eesti kultuuriatašee Berliinis Harry Liivranna Eesti Vabariigi 94. aastapäeva peokõne Berliini Saksa-Eesti Seltsi koosviibimisel Soome Instituudis 24. veebruaril.

Kallid Berliini eestlased ja Eesti sõbrad, mu daamid ja härrad.

Suur tänu Meeli Tui-Lorenzile ja Silvi Wiezerile, et kutsusite mind täna, nii erakordselt olulisel päeval Eesti ajaloos, seltsi ette kõnelema. Oma tänast Berliini-kesket kõnet ette valmistades mõlesin paratamatult enda ja Berliini suhetele ning seetõttu luban endale – lootuses, et te selle vastu ka pole – olla subjektiivne, isiklik ja tagasiivaatav. Kõigepealt aga edastan teile soojad tervitused Portugali eestlastelt, kellega kohtusin möödunud nädalal Lissabonis Eesti-Portugali kunstinaütust “Piirilinn” avades ja ühtlasi samal üritusel koos diplomaatilise korpuse külalistega vabariigi aastapäeva tähistades. Oli hea meel kogeda, et meie mõistes teises Euroopa servas Eesti üritust korraldades ilmuvad nagu maa alt kohale ka sealsed rõõmsameelsed ja tegusad eestlased, käes liuad kiluvõilebadega, mis järgneva poole tunni jooksul esimestena laualt kaovad... No ei saa me läbi kiluvõilebadeta! Ei saa lahti tundeist, et gastronoomilises diplomaatias sümboliseerivadki Tallinna kilud ammu eksisteerivat Eesti Nokiat – et võita sõprust. Sest sõprus käib ka kõhu kaudu, nagu prantslaste toonitavad, ja seda peaksime meiega alati meeles pidama.

Kuid tagasi ajao juurde. Aprilis 1992 sõitsin bussiga Tallinnast Pariisi läbi Berliini ja olin siin ühe öö. Töötasin siis Eesti Instituudis ja välisminister Lennart Meri andis mulle kaasa mingi raamatu Brigitte von Engelhardt'i jaoks. Vabariik oli vaevalt pool aastat vana, Saksa viisallahind ja hinges joovastus vabadusest. Helistasin Brigittele, jõi-me kohvi, andsin saadetise üle ja ta kutsus mind õhtul teatrisse vaatama Samuel Beckett'i kuulsat absurdi-näidendit “Godot’ d oodates”. Suure üllatusena minu jaoks mängiti etendust vabas õhus kusagil mahajäetud parkimisplatsil. Olin tükki ka varem näinud, kuid alles Berliinis jõudis selle sõnum küsimuse “mida me ootame?” näol mulle kontekstuaalselt tegelikult päralt. Teisisõnu kuulsin ma eksistentsiaalset küsimust: kuhu läheb Eesti, mida Eesti ootab? Eesti, mis sel hetkel tuletas meelde rüüstatud parkimisplatsi, mille asfalt, ehkki aukudega, suutis siiski veel vastu pidada ega polnud sisse langenud.

Need on metafoorid, nagu isegi aru saate, ja on õnn, et neid metafoore pole vaja enam mängu tuua, kui kirjeldame Eestit anno 2012. 21 aastat taasiseseisvust näitab, et Ees-

ti on suutnud ennast vaba ja suveräänse riigina kehtestada ning kui aeg-ajalt taas kerkib esile nüüd juba pigem populistliku maiguga küsimus Eesti tulevikuvisionist – et mida me ikkagi ootame, kuhu edasi suundume – siis võtame seda 21aastase noormehe normaalse tormaka loomuse väljendusena. Kuid see noor mees, ärgem unustagem, kannab enda turjal ka 94aastase inimese tarkust, väärikust, kogemusi ja elujõudu.

Veel kord tagasi aastasse 1992. Samal hiliskevadel naasin ma Berliini, aga juba õppima eriala, millele ei ennustatud siis Eesti välise-sindustes mingit perspektiivi – kultuuridiplomaatiat. Kaksikümmend aastat hiljem on Eestil kuus kultuuriatašeed Euroopas, neist töökohtadest viis asutatud sel sajandil, ning aktiivselt kavandatakse vastavate ametite loomist ka New Yorki. See näitab muu hulgas meie poliitilise strateegia teatud imagoloogilist muutumist ja arvestamist reaalsete taktikaliste võimalustega teha Eesti rohkem maailmas nähtavaks. See ongi see vaimult suureks saamine, millest kõneles sada aastat tagasi Jakob Hurt. Sealjuures pole põhiküsimuseks eksisteeriv potentsiaal, vaid materiaalsed võimalused. “Ich bin meine eigene Valuta”, ütlesin ma endale 1992. aastal Berliini kultuurikatlas keevat erinevate maade programmidekonkursi järgides: mis mul on, on ideed ja need tuleb panna teenima... Klaus Wowereit sõnastas kümme aastat hiljem Berliini majanduslikku olukorda iseloomustades selle maksimumi nii: “Berlin ist arm, aber sexy”, mis teeb sisuliselt sama välja. Kuigi Eesti riik panustab kultuurieksporti järjest rohkem, on iga toetus siiani erakordselt tänuväärne, ning selleks on ka moraalne toetus. Iga eesti kunstnik on rõõmus, kui tema välisnäitus külastavad kaasmaalased, iga meie dirigent rõõmustab saalis eesti publiku üle, iga teater ootab oma gastrollidele eestlastest vaatajaid. Olgem alati osalised. Ma loodan ka, et saatkonna organiseeritud kultuuriüritused tihendavad Berliini eestlaste ja saatkonna vahelist läbikäimist.

Me kõik teame, et möödunud aasta pole olnud kerge, ei majanduslikult ega poliitiliselt, ei Eestis ega Saksamaal, ei Tallinnas ega Berliinis. Kuid kõigest hoolimata on meie kohus jääda truuks demokraatiale ja kunstide vabadusele.

Kuidas uutes tehnoloogilistes tingimustes käituda ülteravaks muutunud autoriõiguste kaitsega, on jätkuvalt tööksümuseks juristidele, kelle lõplikku vastust AICA kohta me loodetavasti kuuleme sel aastal ning kelle otsusest sõltuvad teatavasti loomemajanduse areng ja kul-

Vabariigi aastapäeva pidu Hamburgi Eesti RKs

19.veebruaril toimus Nikolai kiriku koguduse majas Hamburgi Eesti Rahvuskoondise vabariigi aastapäeva pidu.

Seina katva Eesti lipu ja rükilille motiividega salvrätikutega (tähelepanuavaldus lätlannalt Maija Alksniselt, Hamburgi eestlaste healt sõbralt) dekoreeritud lauaga oli ka vastav meeleolu saavutatud. Edda Schneider tervitas kokkutulnuid väikese peokõnega ja Larissa

Nizkeri klavermängu saatel lauldi Eesti hümnit. Päevakohase luuletuse Melitta Sumerilt luges ette Valentina Jõgimar. See lihtsa vormi ja karge sisuga pala läks kõigile hinge.

Tubliliste perenaiste valmistatud külmlaud pälvis suure heakskiidu ja mõnusa vestluse saatel mõõdu pidulik pärastõuna meeldivalt. Ühtekuuluvustunne Eesti kodumaaga oli kõikide südames.

Kaja Telschow

Pildil (vasakult) Britta Bauman, Harry Liivrand, Liis Kolle ja Meeli Tui-Lorenzi ning Liisi tütar Aleksandra.
Foto: Silvi Wiezer

tuuri kättesaadavaks tegemise moodsad variandid mitte ainult Eestis. President Ilvese lansseeritud ettepaneku talente kojutoomisest pööraksin ma Berliini kontekstis aga ümber loosungiks: Berliini eesti talendid Eesti Selti liikmeiks! Ma näen siin saalis juba Kristiina Poskat, Ivar Kaasikut, Brita Baumani – *wunderbar!* Ma ei kahtle siiski, et kõiki talente pole selts veel üles leidnud, näiteks Anton Koovitit ja Jüri Reinvere.

Kui jõudu koguneb juba küllalt, võiks selts hakata mõtlema ühe endakureeritud Eesti festivali peale – nagu sõsarselts Münchenis mõne aasta eest. Ega siis Berliin Baierist kehvem ole! Kultuuriatasee üks on ka selliseks koostööks alati avatud.

Kolme olulist sündmust möödunud aastast tahaksin ma veel eraldi esile tõsta, sest mõlemad tõestasid omal moel Eesti võimekust suhestuda kultuuri ning poliitilise ajalooga silmapaistvalt kõrgel tasemel, fikseerides lõpuks mingid olulised ühiskondlikud liikumised ja rahvuslikud soovid, kahel puhul õigemini sensitiivse võla. Esiteks nimetan Tallinna ihaldusväärse Euroopa kultuuripealinna staatuses, millest ei jäänud järgi küll kuigivõrd materiaalseid mälestusmärke, kuid õigest marketingipoliitikat ja igapäevaelu-stiilis lühiajalistest kultuuriprogrammidest suunatud rekordiline turistide arv tege Tallinnale ometi parimat võimalikku reklaami. Teise kultuuripoliitilise sündmusena mainin Peterburi Jaani kiriku rekonstrueerimist uuesti pühakojaks ning ka kontserdisaalis – sümbolväärtusega projekt ja mitte ainult kohalike eestlaste jaoks. Kolmandaks rõhutan käesoleva aasta veebruaris parlamendis töösse läinud vabadusvõitlejate eelnõu, millega lõpuks avaldatakse austust nõukogude- ja natsiokupatsioonide vastu võidelnuile *in corpore*. Viimane akt puudutab vist iga eesti perekonda väga isiklikult, nende hulgas loomulikult ka siinses pidusaalis olijaid ning siinkõnelejat.

Nii ongi saanud paras hetk tõsta klaasid Eesti auks ja meie rõõmuks. Toredat vabariigi aastapäeva teile kõigile!

Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud pidu Münchenis

Müncheni Eesti Vabariigi 94. aastapäevale pühendatud pidu toimus laupäeval, 25. veebruaril Haus des Deutschen Ostensis.

Kohale oli tulnud umbes 60 inimese ringis. Peol oli mitmeid uusi eestlasi, kes alles mõned kuud tagasi Eestist Münchenisse kolunud. Peo avas Müncheni Eesti Rahvuskoondise esinaine Karin Ladva-Zoller, sellele järgnes ühine Eesti hümn laulmine.

Piduliku peokõnega esines Tauno Lang, kes tõi oma saksakeelses kõnes välja sarnasusi eestlaste ja baierlaste vahel – näites napisõnalisus ja nii Eestis kui ka Baierimaal levinud seapraad. Vahe on selles, et siin süüakse seapraadi traditsiooniliselt Semmelknödelitega (peterselliga maitsestatud saiakäkid), Eestis aga kartuliga. Sellele järgnes hobifotograafi Jürgen Tälli Eesti talvemaastike fotoseeria esitlus. Tema objektiivile ette on sattunud erinevad Eestimaal pesitsevad linnud, nagu kotkad, rongad, ning loomadest põdrad ja rebased.

Mirjam Behrendi viiuli saatel ja juhatusel lauldi üheskoos mitmeid isamaalisi laule – “Laul Põhjamaast”, “Ärkamise aeg” ja “Kas tunned maad?”.

Lastele toimus sellel aastal meisterdamistuba, kus vilunud lapsehooldajate käe all valmisid ilusad sinimustvalged lipud ja joonistused. Öhtu lõpus toimus lastele mälumäng “Kas tunned Eestimaad?” koos magusate auhindadega, mida vedas Müncheni Eesti Kooli ja Müncheni Euroopa Kooli õpetaja Piret Suidt. Kehakinnituse eest hoolitses seekord Haus des Deutschen Ostensi restoran, kus leidis igale maitsele midagi. Öhtu möö-

Eestlased pidulauas. Paremal peokõneleja Tauno Lang. Fotod: Piret Suidt

Lastele oli tegevust – Eesti lipu valmistamine ja joonistamine.

dus heade vestluspartnerite kõrval linnutiivul.

Sellel aastal toimus Münchenis ödus ja meeleolukas Eesti Vabariigi

aastapäeva pidu. Suur tänu esinejatele ja kõigile, kes selle peo kordamiseks kaasa aitasid.

Karin Ladva-Zoller

President Toomas Hendrik Ilves 24. veebruaril Tartus. Foto: Toomas Völmner

Ilves: mõelgem ja mõistkem, mis on see meie Eesti elu

President Toomas Hendrik Ilvese kõne Eesti Vabariigi 94. aastapäevale.

Armsad kaasmaalased. Meie üheskoos oleme Eesti. Täna sel päeval ja täna sel õhtul, nagu 24. veebruaril alati, on aeg nii tunda uhkust kui ka arutleda oma riigi üle igas Eesti kodus ja samuti siin saalis. See on aeg küsida: kuidas läheb meie riigil, ühiskonnal, igal inimesel.../

Sõbrad, alustagem Euroopast. Euroopa Liidu tulevik on 500 miljoni inimese jagatud mure. Lihtne tõde, et laenude ehk tuleviku arvel elamine ei ole kestlik, on lõpuks ja õnnel kombel jõudnud paljudele kohale. Sest see, mida kunagi peeti tulevikuks, on saanud olevikuks ja tasumise tund on käes. Ainult, et pole seda, millega tasuda, sest tulevikutootused on devalveerunud.

Me tunnetame ebaõiglust seal, kus need, kes on vastutustundlikult käitunud ja pealegi on vähemalt näiliselt vaesemad, peavad vastutustundetute võlad kas või osaliselt kinni maksma.

Kas aga on solidaarsuse amendumine Eesti huvides? Kerge on näidata näpuga ja öelda: nemad seal. Õigustatud nõrdimus on mages. Aga kas pikemas perspektiivis ka kasulik? Tõenäoliselt mitte. Kas meil oleks kuidagi parem, kui seisaksime Euroopa sündmustest kaugemal? Vaevalt.

Mõelgem alternatiivile. Euroopa Liiduta poleks me täna NATO. NATOta poleks nii kindlalt tagatud meie julgeolek. Eurota poleks meie majanduse taastumine ja kohandamine olnud sugugi nii kiire, nagu see on olnud. Poleks nii palju investeeringuid, kahtlused rahvusvaluuta püsivuses oleks kordades kõrgemad ning intressid teised. Nii maksab kodulaenuklient meist otse lõunas oma laenu raha eest umbes neljandiku võrra kõrgemat hinda kui siin. Ettevõtlussektorit võrdlemata.

Euroopa kriis ei ole olemuslikult rahastusteemi kriis. See on riikide rahanduspoliitika kriis, mille lahenduse võti on probleemsetes riikides. Eesti ülesanne on osaleda jõuliselt sellise süsteemi kujundamises, kus sarnased kriisid enam korduda ei saaks.../

Ja nüüd räägime kodust. Mis meist saab, kui aina rohkem inimesi kolib Eestist mujale? Peame endale aru andma, et kui piirid on lahti, siis inimesed liiguvad. See on vabaduse paratamatus, tunnetame seda või mitte. Kaasaegne, vabaduses elav inimene ei tunnista sunnismisust, jõuga kedagi kinni ei hoia. Vulgaarmarksistlik käsitlus, nagu oleks asi vaid palgas, ei ole samuti absoluutne.

Olen korduvalt toonitanud, et meie enda suhtumine kaasmaalastesse pole teps mitte väiksem häda.

Vigade otsimise ja rõhutamisega, kadeduse ja õelusega ligimese vastu ei jõua kaugemale. Ka riik ei ole tihti lahkem: jäik suhtumine saabuvate ja naasvate inimeste probleemidesse, olgu see siis lapse koolitee jätkamine, lasteaiakoha leidmine või välismaalastest abikaasala elamisloa andmine, pärsib inimeste tagasitulekut. Süsteem peab kohanema inimeste muutunud käitumisega, mitte püüdma inimesi süsteemile kohaseks kujundada.../

Mu daamid ja härrad. Oleme vist kõik ülemaailmse majanduskriisi viienda aasta künnisel pisut rabadaks muutunud. Varasemalt laste toas õpitu kipub ununema, või tundub hoopis, et viisakusest pole enam kasu, sest ilma saab ka ja saab lihtsamalt. Ning kitsikuses tundub sage, et keegi saab teise arvel paremini ja rohkem, kui peaks. Palka, tööd, Euroopa Liidu raha, ehituslubasid, ja palju muud. Ning riigi kohustus oleks kõike kõigile anda.

Valjul häälel nõutakse suurt lisaraha toimetulekutoetuse, töötutoetuse, õpetajate, politseinike, päästjate palkade tõstmiseks, kultuuriobjektide ehituseks, ja seda kõike kindlasti õigustatult.../

Tõesti, on palju probleeme, mille lahendamiseks tahaksin minagi näha, et riik kulutaks rohkem maksuraha. Kui koduses majapidamises proovime esmalt lahendada asju, mis meid enim häirivad, siis ometi anname endale aru oma võimalusest. Kas me aga mõistame, et riigi võimalused on meie endi raha? Ei enam.../

Ja nüüd kõige tähtsam. Iseseisvus ongi ise seismine. Demokraatia ongi enda valitsemine. Ja nähkem, kuidas elu Eestis pakub meile valikuid. Valikuid, mis on meie endi teha.

Selleks, et jõuda ühisele arusaamale, tuleb pidada nõu, tuleb arutleda ja diskuteerida erinevate osapooltega, laua taga ja respektiivides teisi seisukohti, mitte neid tõrjudes ega minema marssides.../

Head kaasmaalased. Olgem enda suhtes ausad. Masust räsitud, ärme ometi unusta noid algväärtusi, millele toetub töötav ja edukas demokraatia. Kodanikud tajuvad mõõndusi nende väärtuste suhtes teravalt ja valusalt, nii peabki see olema. Pidagem empaatiast, viisakusest, teiste seisukohtade austamisest lugu ka siis, kui me ise pole nende arvamusdesta nõi.

Me vajame iga inimest, kes Eestis elab. Keegi meist ei ole üleliigne ja keegi ei tohi end üleliigsena tunda. Meid on liiga vähe, et olla kaaskondlaste vastu ükskõiksed. Liiga vähe, et olla õelad.../

Eesti on riigina tubli olnud. Aga ainult sellest ei piisa. Eestil läheb vaid siis tõeliselt hästi, kui kõigil meie inimestel läheb hästi.

EUROOPA EESTLASTE KOORI

suvine laululaager toimub Varbuse Muusikamõisas
(Kanepi vald, Põlvamaa, Eesti)
22. juulist – 26. juulini 2012

Suvised laululaagri eesmärk on ette valmistada ja läbi viia koori
5. tegutsemisaasta tähistamiseks kontsert
“...siit nurgast ja sealt nurgast, keskpõrandale kokku.”

22. juuli kogunemine õhtuks Varbusele. Õhtusöök, majutamine,
welcome happening – grill & chill

23. juuli laagri avamine, lippude heiskamine 10.00, harjutamine
kuni 19.00, õhtusöök. Ettevalmistused eelolevaks kontserdiks,
simmaniks ja külaliste vastuvõtuks.

Sõjaplaani pidamine ja praktiline õppus.

24. juuli harjutamine 9.00–13.00,

15.00 peaproov, kontsert 18.00, bankett/simman 20.00

25. juuli *performance*’i proovid Kanepis 10.00, etendus 18.00,
kohtumis- ja piduõhtu, *afterparty* Varbusel

26. juuli laagri lõpetamine, ekskursioonid, puhkuseprogramm

Dirigendid: Kalev Lindal, Saidi Tammeorg, Silver Lumi,
Lauri Breede

Kaastegevad: HAME väike punt

Kõik külalised on teretulnud!

Täpsem info: mare@eestikoor.eu

OTSITAKSE INFOT

Geislingeni põgenikelaagri ja Balti Ülikooli kohta Hamburgis

Helga Merits on dokumentaalfilmide tegija, kes elab Hollandis.

Ta otsib foto- ja filmimaterjali järgnevate teemade kohta:

- ajaloolist filmimaterjali ja fotosid Geislingeni põgenikelaagrist (1945–1949) dokumentaalfilmi “Geislingeni lapsed” jaoks
- informatsiooni ja fotosid Balti Ülikooli kohta (1946–1949) dok-filmi jaoks
- lühifilmi jaoks lugusid ja fotosid maja Vana Viru 15 kohta

Helga Meritsiga saab ühendust e-posti aadressil: hmerits@xs4all.nl
või Eesti Raja toimetuse kaudu.

Laat Hamburgi Eesti koolis

11. veebruaril raamatulaada pi-damise tõttu lühemaks muudetud koolipäeva lõppedes kogunenid lapsed ja nende vanemad suurde saali, kuhu oli iga lapse jaoks valmis pandud pikk laud, millele kaasa võetud raamatud müügiks välja panna.

Raamatulaada idee oli ära anda või vahetada riiulisse tolmuma jäänud vanu raamatuid ja ajakirju, mis lastel endal juba mitmeid kordi läbi loetud, kuid liiga armsad selle jaoks, et neid ära visata. Seda üleskutset olid pered võtnud väga tõsiselt ja armsaks saanud vana kirjandust oli sel päeval kooli kaasa võetud enam kui kunagi varem.

Kohe pärast saali jõudmist algas seal kiire askeldamine – oli ju iga lapse sooviks kujundada oma laud kaasa võetud raamatutest omapäraselt ja võimalikult kaunit. Kümne-konna minuti möödudes võis ennist veel tühjade laudade asemel näha raamatukuhjaid ja nende tagant laste rõõmsalt säravaid pilke, mis esimesi ostlejaid oodates ärevalt ruumis siia-sinna liikusid. Siis algaski kauplemine: välja olid pandud nii eesti- kui ka saksakeelsed raamatud, ajakirjad, lauamängud – isegi üks kaunis paar tütarlaste uiske ootas huvilisi. Laudadel võis silmata palju nüüdisaegset eesti kirjandust, kuid ka mitukümmend aastat vanu eestikeelsed raamatuid, mis pärinesid veel ajast, kui olid pisikesed laste vanemad ja isegi vanavanemad. Sellised raamatud olidki kõige populaarsemad, sest neid pole võimalik osta mitte ühestki Saksamaa raamatukauplusest – selle üle oldi väga uhked ja seda enam märkasid lapsed, kui eriline ja omalaadne nende korraldatud raamatulaat on. Et kauplemist veel põnevamaks muu-

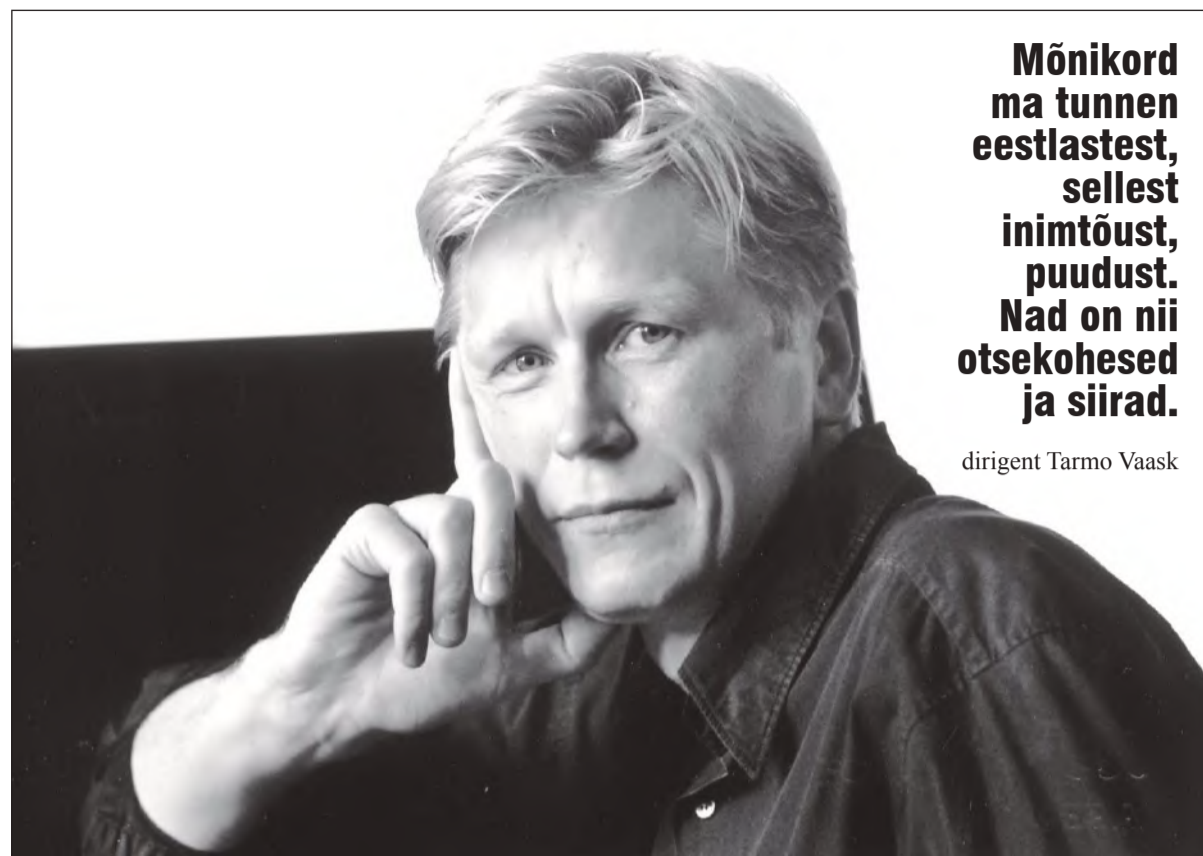
Laat mis laat! Foto: Kerttu Jögi

ta, oli igale raamatule lisatud ka pisikene alghind, kuigi tihti muutusid laste südamed härdaks ja lisaks huvilise väljavalitud raamatule kinkis raamatu müüja huvilisele veel mitu raamatut pealekauba.

Oli tõeliselt tore näha laste entusiasmi millegi kalli loovutamisel oma kaaslastele. Ka meie igapäevaelus võiksid kõik kaupmehed olla sama lahkeid, särasilmseid ja entusiastlikud – seda tõdesid lapsed raamatulaada lõppedes ka ise.

Suur tänu kõikidele pisikestele kaupmeestele ja nende abilistele selle ürituse edukal läbiviimisel – me kordame seda kindlasti ka tulevikus!

Kerttu Jögi

Mõnikord ma tunnen eestlastest, sellest inimtõust, puudust. Nad on nii otsekohesed ja siirad.

dirigent Tarmo Vaask

Tarmo Vaask – peakoorimeister ja dirigent Nürnbergi Riigiooperis

Eestis üles kasvanud Tarmo Vaask laulis juba kolmeaastasena kaasa isa kooris. “Ma olen n-õ ooperis üles kasvanud, juba 14–15aastasena osalesin abijõuna paljudes etendustes, hingates sisse teatriõhku,” ütleb Tarmo.

Tarmo Vaask õppis Tallinnas koori- ja orkestrijuhatamist. “Mu vana dirigeerimisprofessor oli Šostakovitši sõber ja pühendus täielikult tema muusikasse. See armastus mõjutas ka mind.” Juba ülikooliaastail dirigeeris Tarmo Rahvusoperis Estonia lugusid nagu “Madame Butterfly” ja “Võlulööd”. Tartu Vanemuine pakkus talle kapellmeistri kohta, kuid ta loobus, et Saksamaal õpinguid jätkata.

Tarmo õppis väga pühendunult algustest peale. “Varem ma mängisin palju vanamuusikat, gregoriaanist Bachini välja. Aga läänest tulnud uued interpretatsioonid muutusid aina huvitavamaks.”

“Mul on klassikaline muusikaväljaõpe, nagu see meie pool kombeks oli, mis oli seotud kindla mängimisviisiga. Aga mängides kõike selles stiilis, ka Bachi, Haydenit ja Mozartit, mõtled kogu aeg, et seal on ju midagi valesi, see ei kõla hästi. 1980ndate keskpaigal pääsesime ligi esimestele Harnoncourt & Co lindistustele ja saime aru, et just nii see peabki olema!”

Lõpuks jõudsid Harnoncourti raamatud ka Eestisse. Tarmo Vaask tõlkis vanamuusika interpretatsiooni võtmeteose “Kõnelev muusika” (2003), avades sellega paljudele eesti muusikutele juurdepääsute uue interpretatsiooni võimalustele.

Lõpuks tuli Tarmo end Saksamaale täiendama. John Elliot Gardineri kursus Stuttgardis aastal 1991 oli mällusööbiv elamus. “See oli minu jaoks täielik *kick*, ma olin temast väga vaimustatud.”

Rikkalik kogemus Saksamaal

Tarmo sai Saksa muusikamaailmas kiiresti jalad alla. Ta on juba üle kümne aasta töötanud kokku neljas Saksamaa ja ühes Šveitsi ooperiteatris ja juhatanud enamikku ooperirepertuaarist, barokkooperitest maailma esietekanneteni välja. Tarmo oli Freiburgi Akadeemilise Orkestri kunstiline juht, esitades seal muu hulgas Mahleri 2. ja Bruckneri 5. sümfooniat. Järgmistel aastatel järgnesid koordirektori ja

TARMO VAASK

- Sündinud 20.04.1967 Võrus.
- 1992 lõpetas Tallinna Konservatooriumi prof Olev Oja klassis koorijuhtimise erialal. Lisaks õppis ta orkestridirigeerimist.
- Konservatooriumi lõpetamise järel jätkas tööd külalisdirigendina Tallinna Barokkorkestri ja kooriga “Eesti Projekt”, võttes endale ka rahvusvahelise festivali “Tartu 92” muusikadirektori kohustused ning modernse muusikafestivali “NYD ’92” juhatamise.
- Aastatel 1994–1997 õppis Stuttgardi Muusikaakadeemias koorijuhtimist ning orkestridirigeerimist.

- Ta on töötanud külalisdirigendina Eesti Projekti kammerkooriga, Eesti Rahvusmeeskooriga, Kooriühingu Kammerkooriga ja Eesti Filharmoonia Kammerkooriga. Ta on töötanud dirigendi assistendina Rahvusoperis Estonia ja Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri juures.

- Saksamaal on Tarmo Vaask tegutsenud mitmete kooride ja orkestrite külalisdirigendina, valmistanud ette kontserdiprojekte ning töötanud mitme Lõuna-Saksamaa koori abidirigendina.
- Oli ESTO 2009 muusikajuht.
- Praegu töötab Nürnbergi Riigiooperis.

kapellmeistri töö Thüringeni, Heidelbergi, Bremeni ja Berni ooperites.

Bremenis hinnati teda kõrgelt kaasaegsete ooperiteoste spetsialistina ja nii ta võttis enda peale mitmete esietenduste muusikalise juhtimise. “See muusika on absoluutselt põnev, kuigi mõnikord on see tegijatele huvitavam kui pealtvaatajatele. Kuigi on olemas mõningaid suurepäraseid ja kütkestavaid projekte, ei huvita mind ainult lihtsalt kompositsioonid. Kuna olen aastaid teinud moodsat muusikat, saan oma kogemustest öelda, et sellest huvitatud publik on täiesti olemas.”

Sel hooajal valmistab Tarmo ette 15 ooperit, sealhulgas Wagneri “Meistrilauljad” ja “Lendav hollandlane”, Rossini suurim kooriooper “Wilhelm Tell”, muusikal “My Fair Lady”, mida Tarmo dirigeerib.

Paljude huvide ja projektidega tegeleva Tarmo tõeline kirk aga on töö kooridega. “Iseenesest tunnen juba pärast esimest proovi ära üksikute mees- ja naislauljate kvaliteedi. Koorilaulja stseeniline esitus, tema ainulaadsus laval on ooperis hädavajalik. Samaaegselt on hääle paindumus ja muusikaline sobivus teistega sama tähtsad. Need kaks asja kokku moodustavad hea ooperikoorilaulja.”

Nürnbergi Riigiooperi kooris on kokku 42 nais- ja meeslauljat, kuid mõne etenduse puhul on neid laval rohkemgi. “Meistrilauljad” etendusel oli laval koos “Bayreuthi abijõududega” isegi 90 lauljat.

“Meil ei ole vähem etendusi kui näiteks Stuttgardi Riigiooperis, kus on 80 lauljat, kuid meie juures on igal häälel suur tähendus ja tähtsus, kuna koor on väike. Kui keegi haigestub, annab see end kohe tunda.”

Tööd jaguks ka Eestis

Tarmo Vaask ja tema pere on eluga Saksamaal väga rahul. Mõlemad tütre määlel suur tähendus ja tähtsus, kuna koor on väike. Kui keegi haigestub, annab see end kohe tunda.”

Ega selle töö kõrval palju muud teha ei jõua, töödeb Tarmo, suveks valmistab ta ette veel Stuttgardi Choristen Heidenheimi lossipidustusteks, kus kantakse ette Bizet’ “Carmen”. Nee-me Järvi pakkumisele Eestis Brahmsi Requiem ette valmistada pidi Tarmo ajapuuduse tõttu “ei” ütleva.

“Mõnikord ma tunnen eestlastest, sellest inimtõust, puudust. Nad on nii otsekohesed ja siirad. Ning loomulikult: Tallinn, suurepärase linn suurepärase kultuurieluga.”

Tagasi Tallinna? Sellele küsimusele vastab Tarmo Vaask päikesepaiselise naeratusega ja sulaselges saksa keeles: “Alguses tundsin Eestist suurt puudust, eestlane iseenesest ei lähe hea meelega välismaale. Aga ma elan juba umbes 20 aastat siin, olen hästi kohanenud ja olen siin väga õnnelik.”

Pärast lühikest mõtlemist ta ütleb muiates: “Kuid kui rahvusoperist pakutakse head kohta, siis mine tea...”

ER

Euroopa Eesti koolide õpetajad tähistasid Hollandis emakeelepäeva

Emakeelepäev ja Euroopa Eesti koolide õpetajate kokkusaamine Hollandis 2.–4. märtsil oli tõeliseks elamuseks kõigile osalevatele.

Südamega Eesti asja ajavatele naistele Eesti Koolist Hollandis – Agnes Kuusik-Dijkstra, Kaire van den Toorn, Katrin Knoll, Margit Tera ja Saima Hinno – tänusõnad ülivõrdes! Reede õhtust kuni pühapäeva pärastlõunani kestnud programmi täitsid huvitavad ettekanded ja kohtumised. Kui senised emakeelepäevad on olnud eelkõige regionaalsed ja Eesti koolide kokkusaamised ülesaksamaalised, siis Hollandis toimunu oli üleuroopaline üritus. Kohale oli sõidetud Berliinist, Strasbourgist, Dublinist, Kopenhaagenist, Londonist. EÜSLi koole esindasid Ave Vals, Kerttu Jõgi ja Tiina Kälissaar Hamburgist; Piret Suidt, Karin Ladva-Zoller, Tiina Laanes ja Kaja Ziegler Münchenist; Eha Salla Frankfurdist; Kölni Rahvuskondist esindasid Merike Miländer ja Tõnu Janson.

Euroopa Eesti koolide õpetajad Eesti saatkonnas Haagis ettekandeid kuulamas.

Sisuthe kokkusaamine

Ürituse logistika oli tõeline meistrikläss: külalised, kes saabusid eri aegadel erinevatesse rongijaamadesse või lennujaama ning ööbisid erinevates hotellides, jõudsid õigeaegselt päevaplaani järgi nii Amsterdamis, Haagi kui ka Goudasse. Väid meie Hamburgi seltskonnal õnnestus rongiaknast Amsterdamis imetledes õige peatus maha magada.

Saabusime väikse hilinemisega Amsterdamis keskronijaama, kuhu oli kogunenud umbes paarikümne eesti naiste seltskond. Giid Katrin Knoll tutvustas meile tiheda kanalitevõrgustikuga Amsterdamis vanalinna. Seejärel suunduti ühiselt Eesti aukonsul Marcel Wooldrik van den Heuveli vastuvõtule. Hubases õhkkonnas sai lähemalt tutvuda uute Eesti koolide esindajatega ja vestelda kooliteemadel juba tuttavate kolleegidega. Õhtu lõpetuseks jagati külalistele kotid meenete ja infomaterjaliga ning võeti üles regilaul.

Laupäevane koolitus- ja kultuuri-programm toimus Eesti Suursaatkonnas Haagis. Eesti Kooli juhataja Agnes Kuusik-Dijkstra luges tervituskõnes ette rahvajutu, mille iva seisnes selles, et nüri kirvega ei maksa minna puid raiuma.

Kirve teritamine ehk siis keeleõpetamise valdkonda ülekantuna vaimu teritamine oli ka keelepäevade läbivaks motoks.

Kontserdi andsid Eesti tuntud muusikud Peeter Rebane ja Lauri Saatpalu.

Külaliskoriteks olid Jüri Valge Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeeriumist, kes tutvustas Eesti keelepoliitika arengusuundi ja ellurakendamist ning Kersti Lepajõe Tartu Ülikoolist, kelle ettekanne käsitles kirjaliku väljendusoskuse arendamist. Pärastlõunal oli võimalus vaadata filmi "Tallinna kilud". Filmijärgses arutelus osales režissöör Jaak Kilmi.

Pooletisetunnise meeleoluka kontserdiga esinesid Eestis tuntud muusikud Lauri Saatpalu ja Peeter Rebane.

Ettekannete vaheaegadel sai rikkalike suupistete ja joogipoolise kõrval keele- ja kooliteemadel vestelda.

Ja ühisel õhtusöögil restoranis jätkus jututeemat südaõni.

Pühapäev oli just õpetajaile see kõige põnevam – sai näha, kuidas Gouda Eesti Koolis õppetöö toimub. Eesti Kool Hollandis tegutseb alates 2007. aastast. Õppetöö toimub Gouda Vrije School ruumides üks kord kuus pühapäeviti. Koolis osaleb 25–30 last vanuses 0–11 aastat. Sporditund, laulmine, emakeel – eks ole palju sarnast, aga ehk ka midagi, mida oma töös üle võtta. Minule isiklikult jäi silma muusikaõpetaja, kes rääkis lastega vaikselt, aga selgelt ning mida vaikselt ta rääkis, seda tähelepanelikumalt lapsed kuulasid.

Muusikatund Gouda Eesti Koolis.

Meeleldi oleks kauem laste koolitundidest osa võtnud, aga õpetajad suunati Tallinna Ülikooli keeleteadlase Reili Arguse loengusse "Mida me teame sellest, kuidas eesti laps eesti keelt omandab?" Ettekanne käsitles eeskätt väikelapse keelelist arengut. Pärast lõunapausi toimus aktus, kus esinesid Eesti kooli lapsed ning Lauri Saatpalu ja Peeter Rebane.

Ürituse vastu huvi ka Eestist

Kohal oli ka "Aktuaalne kaamera" Eestist ning üritust kajastati 5. märtsi õhtustes uudistes. Kolmepäevase programmi tegi kaasa ka Eesti Naise ajakirjanik Helina Piip, kes maikuu

numbris kirjutab välismaal eesti keelt õpetavatest naistest.

Kiirelt möödunud sisukas ja ülitore nädalavahetus lõppes ühise ümarlauaga, kus veel kord tõdeti Eesti koolide õpetajate kokkusaamise vajalikkust. Ingrid Melzer ja Aira Paschke Berliinist pakkusid välja korraldada järgmine kohtumine Berliinis. Kui esimesel Eesti koolide kohtumisel Hamburgis 2010. aasta veebruaris oli esindatud 3 kooli, Münchenis sama aasta novembris 4 kooli ning nüüd Hollandis juba 9 kooli, siis loodame Berliinis taas kohata kõiki seni osalenud ja kindlasti ka uusi koole.

Tiina Kälissaar

Frankfurdi kandi eestlased edendavad haridust

Jõulupeol kindla vormi saanud mõte eestlaste koolist Frankfurdi kandis on nüüd väljundini jõudnud. Kooli esimene kohtumine toimus 15. jaanuaril, seda küll mitte Frankfurdi linnas, nagu niimest võinuks eeldada, aga siiski n-õ Suur-Frankfurdis – imearmas Eppsteini linnakeses.

Kuna paljud siinsed kaasmaalased elavad nagunii väljaspool Euroopametropoli ja kooli jõudmiseks tuleb väikese auto- või rongisõiduga arvestada, otsustati esialgu just eeslinna kasuks, kus on soodne ruumiüür ja majaisel parkimisplatsil alati kohti.

Esimesel kohtumisel jaanuaris osalesid viie pere lapsed, kokku oli lapsi seitse, vanuses 5 kuud kuni 4,5

aastat. Kuna vabariigi aastapäeva tähistamisest 26. veebruaril Frankfurdis võttis osa suur hulk peresid, sai asjast ka rohkem rääkida ning niimoodi tuli teisele kohtumisele märtsikuus juba pisut rohkem lapsi. Seekord saime juba erinevates rühmades töötada.

Ükski kool ei saa hakkama ilma õpetajateta. Neid on meil praegu isegi neli, kelle vahel on teemad ja tunnid ära jagatud. Signe Schwarze tegeleb liikumisega, Eha Salla kunstiga ning Kristel Neitsov-Mauer muusikaga. Lisaks on meie hulgas Egle Köhler, kes tegeleb päris pisikeste lastega. Kõigil nimetatud "koolmeistritel" on olemas oma ala pedagoogiline haridus või pikaajaline lastega tegelemise kogemus.

Meie peamine eesmärk on lapsed eesti keele keskkonda viia ja kõiki asju tehes rääkida ainult eesti keeles. Teiseks muidugi tutvustada ja kaasa teha eesti kultuuri – laulmise ja joonistamise teel. Omaette ideeks on laste loomingulisuse ja eesti keeles kõnelemise edendamine teatritegemise kaudu.

Täname Eesti Ühiskonda Saksa Liitvabariigis meie tegevuse toetamise eest! Samuti ütleme suure aitäh Tiina Kälissaarele, kes meile hulgalt head töömaterjali kaasa tõi, mis koolitööd alustades väga tähtis on.

Frankfurdi Eesti kooli järgmine kohtumine on 1. aprillil kell 16 Eppsteinis.

Kristel Neitsov-Mauer

Kunstitund õpetaja Eha Sallaga.

Foto: Kristel Neitsov-Mauer

Pilk ette

● **12.05.2012 – Karlsruhe**
“Teeme ära” kell 11.00–13.00
kogunemine 11.00 Kohi-Kulturraum,
Werderstr. 47. Werderplatz/Südstadt
info: m.bagger@web.de

● **13.05.2012 – Hamburgi Eesti Rahvuskoondis**
Kaja Telschow'i ettekanne “Mure-
laulik Marie Heiberg”
algus kell 15.00
koht: Nikolai kiriku koguduse ruumi-
des (Abteistr. 38, U 2 Klosterstern)
info: Gina Bauer
e-post: HSGmbH@t-online.de

● **21.05.–25.05.2012 – Annaberg**
EÜSLi 55+ kultuuripäevad
koht: Haus Annaberg,
Annaberger Str. 400, Bonn
kogunemine alates kell 15.00
info: Maie Kisis-Vainumäe
tel 0221-83 47 03
e-post: maie.kisis@t-online.de

● **Teatrietendus “Fegfeuer”**
 (“Puhastus”) Sofie Oksanenini samani-
melise romaani põhjal, saksa keelde
tõlkinud Angela Plöger
04.04, 13.04, 20.04 – Osnabrück
algus 19.30
koht: Städtische Bühnen Osnabrück,
Domhof 10/11, Osnabrück
info: www.theater-osnabrueck.de
13.04.2012 – Schauspiel Kiel,
algus 20.30
15.04.2012 – Schauspiel Kiel,
algus kell 19.30
info: 0431-901 9901

● **07.04.2012 – Stuttgart**
Grupa Janke Randalu – Kristjan
Randalu ja Bodek Janke
26. Internationale Theaterhaus
Jazztage
koht: Theaterhaus, Stuttgart
info: www.theaterhaus.com

● **17.4.–24.4.2012 – München**
Simon Stephensi “Three Kingdoms”
Lavakunstnik Ene-Liis Semper Ees-
tist. Näitlejad NO99st, Münchner
Kammerspiele ja Londonist.
koht: München Kammerspiele,
Schauspielhaus, Maximilianstraße
26-28, München
info: www.muenchner-kammerspi-
ele.de

● **18.04-24.04.2012 – Wiesbaden**
goEast – Kesk- ja Ida-Euroopa filmi-
kunsti festival
info: www.filmfestival-goEast.de

● **22.04.2012 – Leipzig**
Ansambel “Heinavanker” esineb vo-
kaalmuusika festivalil “a capella”
algus kell 20.00
koht: Thomaskirche Leipzig
info: www.thomaskirche.org

● **29.04.2012 – Kempten**
Hakim Ludin & Kristjan Randalu
28. Jazz Frühling
koht: Haus Hochland, Kempten
info: www.theaterhaus.com

● **03.05.–13.05.2012 – Dresden**
Rahvusvaheline teatrifestival “sze-
ne: Baltikum”. Eesti lavastaja Mart
Kangro Von Krahli teatrist
info: http://www.societaetstheater.de/
Festivals/szeneBALTIKUM

● **16.06.2012 – Hille**
koorifestival “Landart-Festivals
2012”, osalevad ka koorid Viljandist
koht: Kurpark Rothemuffeln
Gemeinde Hille, Am Rathaus 4,
Hille

● **28.07.2012 – Saaremaa**
sõrulaste kokkutulek
koht: Saaremaa, Torgu vald
info: torgu@torgu.ee

Juubilarid!

*Tahaks soovida sul pikka teed,
nagu jõgedes voolavad sinised veed,
kingiks sulle ma päikese tooks,
sa midagi kaunist selleks looks!*

Märts
Arvo Kannast
Veera Urm

Aprill
Endel Rehe

Önnitlevad Eesti Ühiskond Saksamaa
Liitvabariigis ja Eesti Rada

**Lugupeetud laulukoori, tantsuan-
samblil ja/või muude esinejate
esindaja!**

Eesti Organisatsioonide Liit
Läänerannikul ja San Francisco
Eesti Selts kutuvad teid 28. juunist
kuni 1. juulini 2013 osalema järg-
mistel Lääneranniku Eesti päeva-
del (LEP) ja ühendatud ESTO festi-
valil ühes maailma turismi lemmik-
linnas San Franciscos.

Ootame esinejaid nii laulu- ja
tantsupeole kui ka tavapärasele
rahvapeole. Laulu- ja tantsupidu
jätkavad eestlaste üle saja-aastast
koorilaulu- ja rahvatantsuradi-
tsiooni. Rahvapeo tarbeks tuleb sel-
geks õppida armastatud eesti tantse
ja laule, mida esinejad ja pealtvaat-
ajad saavad koos nautida. Rohkem
infot festivali programmi kohta an-
name soovivalduste esitamise jär-
rel, kui on selgunud esinejate arv.

Arvestades, et festivali korral-
damine sõltub suuresti ainult mei-

le eraldatud toetustest ja sponsori-
te heldusest, siis eeldame, et kata-
te täielikult enda LEP-ESTO 2013
osalemisega seotud kulud.

Esiialgne maksumus:

● **Transport:** lennupileti hind San
Franciscosse ja tagasi sõltub asu-
kohast (küsi pakkumist kohalikust
reisibüroost).

● **Linna ühistransport:** praegu
maksab ühekorra pilet 2 dollarit,
millega saab sõita kahe tunni jook-
sul. Päevapilet maksab 14 dolla-
rit, kolme päeva pilet 21 dollarit
ja seitsme päeva pilet 27 dollarit.
Metroo- ja rongipileti hind on
läbitavast vahemaast, jäädes vahe-
mikki 2,75 kuni 12,75 ühekorra pi-
leti ja 5,50 kuni 25,50 päevapileti
eest.

● **Majutus:** hotellis (kus toimub
enamik üritusi) maksab üks öö 159
dollarit + maksud (umbes 25 dol-
larit); koolide ühiselamus on üks
öö inimesele 43 kuni 78 dollarit +

KUTSE

**Olete oodatud kunstiope suvekursustele
väliseestlastele Haapsalus 23.–31.07.2012**

Õppetöö toimub Haapsalu hotelli Fra Mare
Thalasso panoramaaalis, lähimbruse loodu-
ses ja Haapsalu linnas. Maalikunsti õpitubade
juhendajaiks on maalikunstnik Anne Parmasto,
Eesti Kunstiakadeemia õppejõud Kaisa Puus-
tak ja maalikunstnik Elis Saareväli. Nüüdisaja
Eesti maalikunsti põhijooni tutvustab 31. juulil
KUMU kunstiteadlane Eha Komissarov.

Korraldajad on õppetöö kulutuste katteks esi-
tanud taotluse toetuse saamiseks kultuuriminis-
teeriumilt. Kui projekt rahastatakse, siis on õp-
petöö osavõtjale tasuta. Hotelli majutuse ja toit-
lustuskulud (400 eurot/osaleja) tasuvad kursus-
test osavõtjad ise.

Palume registreeruda aadressil mare@eesti-
koor.eu võimalikult kiiresti, et korraldajail oleks
võimalik taotleda soodustingimusi kursuste kor-
raldamiseks. Täiendav info http://valiseesti.org/

maksud; hostelis üks öö inimesele
40 kuni 90 dollarit + maksud.

● **Toitlustus:** üks päev 20 kuni 50
dollarit, olenevalt menüüst (jogurt,
võileib, kiir- või restoranitoit).

● **Üritustel osalemine, kus koorid
või tantsugrupid esinevad, on tasu-
ta (v.a rahvapidu, kus tuleb tasuda
sümboolne hind 20 dollarit toilus-
tuskulude katmiseks). Eriüritustel
osalemine (ball, avatseremoonia,
filmid, teater, ärikonverents jm) on
tasuline.**

Palume osavõtu soovivaldus
koos esinejate arvuga ja kulude
katmise kinnitusega esitada 31.
märtsiks 2012 aadressile evelin@
lep-esto2013.com. Avalduste järgi
teeb LEP-ESTO 2013 korraldus-
meeskond valiku ning edastab täp-
sustava info repertuaari kohta.

Küsimuste korral aitab Evelin
Kasenõmm aadressil evelin@lep-
esto2013.com. Ürituse koduleht
http://lep-esto2013.com/

Meie hulgast lahkus kauaaegne aktiivne
Müncheni Eesti Rahvuskoondise liige

Reet Quinn
(sünd. Kapsi)

sünd. 07.09.1939 Berliinis
surn. 09.02.2012 Münchenis

Avaldame sügavat kaastunnet
pojale perega ja omastele

Müncheni Eesti Rahvuskoondise liikmed ja juhatus

Meie hulgast on lahkunud

Asta Järvsaar
Vaike Jalakas
Asta Laurits
Margarete Pöld
Reet Quinn

Avaldame kaastunnet peredele

Eesti Ühiskond Saksamaa Liitvabariigis
Eesti Rada

*Muru kasvab mulla peale
aruheina haua peale,
kasteheina haua peale,
punalilled palge peale.*

Mälestame leinas

Margarete Pöldu
(sünd. Geibel)

Jääd meie mälestusse armsa,
lahke inimesena

Arnold Kiitsak, Linda Pärtel

Viimane veerg

● Tänavuse laulukonkursi “Eesti
laul” võitis Ott Lepland looga “Kuu-
la”, konkureerides esikoha nimel
Lennaga, kes esitas loo “Mina jään”.
Finalistid selgitati välja kahes poolfi-
naalis, millest mõlemast pääses žürii
ja rahvahääletuse tulemusena edasi
viis parimat. Finaalis selgus võist-
luslugude esialgne paremusjärjestus
žürii- ja publikuhääletuse kombin-
atsioonina. Pärast rahva- ja žüriihää-
letuse punktide liitmist läksid enim
punkte saanud Lenna looga “Mina
jään” ja Ott Lepland looga “Kuula”
veel ühele hääletusele, milles osales
ainult publik. Publiku otsuse kohaselt
võitiski “Eesti laulu” konkursi Ott
Lepland, saades 67% häälest.

● Indias Delhis 3. märtsil eepose
“Kalevipoeg” hindikeelset väljaan-
net. Hindikeelse “Kalevipoja” tõl-
kimist ja väljaandmist toetas kul-
tuurkapital. “Kalevipoeg” on tõl-
gitud saksa, vene, ungari, läti, soo-
me, leedu, rumeenia, ukraina,
inglise, rootsi ja prantsuse keelde,
lühendatud tõlked on taani, tšehi-
hi, juudi, itaalia ja esperanto keelde.

● Suusaliidu peasekretär Mar-
gus Hernits kinnitas Delfile, et rah-
vusvaheline spordiarbitraaz lükkab
Andrus Veerpalu dopinguloo me-
netlemise tõenäoliselt edasi. “Prae-
guse info kohaselt lükkub seni
27.–29. märtsiks planeeritud koh-
tumine ilmselt edasi, aga see pole-
vat ka veel kindel,” väitis Hernits.

● Idee rajada Pärnumaale Tahkuran-
na valda laste lemmiku koeratüdruk
Lotte järgi Lottemaa saab teoks – Et-
tevõtluse Arendamise Sihtasutus tegi
lõpliku otsuse eraldada Lottemaa ehi-
tuseks 3,2 miljonit eurot. Lottemaa ra-
jamist on arutatud juba aastaid ja kui
näiteks 2010. aasta kevadel tundus, et
teemapargi võib juba 2012 avada, on
peaaegu iga asi võtnud rohkem aega,
kui esialgu arvati, vahendas “Aktuaal-
ne kaamera”. “Praeguse ajakava järgi
on avamise tähtaeg 2013 hiliskevad
või suve algus,” kinnitas SA Leitutaja-
teküla nõukogu esimees Rein Malsub.

● Uue Eesti Lotte-filmi “Lotte ja
kuukivi saladus” rahvusvaheline esi-
linastus toimus veebruari keskel Ber-
liini filmifestivalil Berlinale. Ainsat
kavas olnud Eesti filmi näidati festi-
vali raames kolm korda, iga kord eri
kinodes. Kõik seansid olid täis, kokku
nägi filmi ligi 1500 saksa last, kirju-
tas Katri Soe-Surén ajalehes Äripäev.

● Töötajate seas hinnatuimad Eesti
tööandjad on Eesti Energia, Skype ja
Swedbank, selgub CV Keskuse uuri-
musest. Peamisteks argumentideks,
mis töötajatele imponeerivad, märkisid
uuringus osalenud tööandja usaldus-
väärsust ja isiklikke arenguvõimalusi.
Kolmanda olulise faktorina märkisid
vastanud ka meeldivat kollektiivi.

Eesti Raja toimetus
täna lahkeid inimesi, kes
oma annetusega toetavad
lehe ilmumist

Hele-Mall Bander
Gina Bauer
Olga Kompus
Lea ja Raimond Leitaru
Elmar Pulk
Selma Reinpöld
Signe Schwarze
Maia Stellmach
Meeli Tui-Lorenz
Veera Urm
Ingeborg Wendt

Täpsustusi, kommentaare, ettepanekuid, kaastõid, kuulutusi ja teateid
ootame aadressile EestiRada@yahoo.ee

Tähtaeg: iga paaritu kuu 10. kuupäevaks. Kaastööde pikkus kuni 2 lehekülge.